

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quaecumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Sermo Quintus Nestorii De Deo Nato, Et Virgine Theotokō, qui secundus
adversus Proclum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

SERMO QUINTUS NESTORII DE DEO NATO, ET VIRGINE ΘΕΟΤΟΚΩ, qui secundus aduersus Proclum.

Argumentum sermonis.

UM Nestorius extemporalis oratione tria Procli dicta breuiter arguisset, nempe quod Virgo esset Θεοτόκος, quod Deus passus & mortuus; quodque factus pontifex: singula postmodum singulis sermonibus impugnanda prolixius putauit; & primum quidem isto, quem ex collectaneis tum Cyrillianis, tum Ephesinis, quæ Mercator verit, non sine aliqua vel diligentia, vel felicitate tenuimus.

In quo Nestorius calumniatur catholicis.

Posuit porro totum in explicanda ratione, qua Virgo dici queat Deipara, sine suæ doctrinæ præiudicio. Facit vero gravem catholicis calumniam, quasi Virginem deitatis ipsius parentem, imo & Deam dicerent, vel certe sentirent cum Ario, Eunomio & Apollinari naturas confundentibus in Christo; nec minorem constat inuidiam, quasi duas ob ratiunculas, easque leuissi-

mas, venissent in opinionem Θεοτόκου. In hoc sermone refellendo Cyrillus insumpsit totum fere suum librum primum ac secundum de quinque, quibus contradixit blasphemis Nestorii. quod eximium opus merito quispiam appellauerit apologiam Procli: in eo enim respondet Cyrillus iis fere tantum sermonibus, qui a Nestorio dicti sunt aduersus Proclum. Nam primus & secundus liber de Virgine Θεοτόκῃ, & Deo nato est; tertius de Deo sacerdote; quartus & quintus majori ex parte, de Deo passō & mortuo: quæ res fecit, vt idem sermonibus ordo a nobis tribueretur. Duæ tantum posteriores sermonis partes reperiuntur apud Mercatorem, reliquæ ex opere Cyrilli mox laudato supplementæ sunt. Omnes Græce habentur.

Qui refellitur a Cyrillo. Lib. 1. Cap. 1. contradiçt.

Totum opus Cyrilli est apologia pro Proclio.

Ex l. 1. aduers. Nestor.

ΗΡΩΤΗΣΑ πολλὰς ἀδελφούς, διὸλον ὅτι τοῖς ἀπιλέγουσιν αὐτῶν. Τὴν θεότητα λέγετε γεννητῆς ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος; ἀποπηδῶν θεοῦ πατρὸς τὸ ῥῆμα. Καὶ τίς, φασί, ἠρωτῶν βλασφημίας ποσῆ, ὡς ἐκείνου ἢ γεννητῆσάν ἢ ναὸν λέγειν πνεύματος, ἢ Θεὸν ἐν ἐκείνῃ ἐκπέταται. Εἴπα ὅταν ἐπαγάγα πατρὸς ἑαυτοῦ. Τί δὲ ἀποποιήσασθε λέγειν συμβαλλόντες λέγειν ἢ φωνῶν, ἢ ἤρχεσθε ὅτι ὁ καινὸν σωματικὸν ἦν δύο φύσεων; ὅτε νομίζετε αὐτὴν εἶναι βλασφημίας ὁ λεγόμενον. Ἡ ὁμοιοῦσθαι σαφῶς θεότητα γεννητῆς ἐκ τῆς μακαρίας Μαρίας. ἢ φωνῶν ὡς βλασφημίας ἢ φωνῶν, ἢ τὰ αὐτὰ μοι λέγων, ἢ σποχρήν μὴ λέγειν;

Ex l. 1. aduers. Nestor.

Εἰ μὲν πίστεως ἀπλῆς ὁ Θεοτόκος παρῆφες, ὅτι δὲ σοὶ τῆ λέξεως ἐφθόνηται ἢ νοῦν ἐξετάζων τῆ ῥήματος. ἀλλ' ἐπειδὴ ὄρα σε, παρῆφας τῆ φωνῆς ἢ μακαρίαν Μαρίας ἡμῶν, ἢ ἀίρεσιν βεβαιωσῆσαι τὴν βλασφημίας, ἀφ' ἧς τὸ ῥῆμα ἢ λέξεως παρῆφασθαι ἀσφαιδίζεσθαι, ἢ ἐν τῇ λέξει κριτικῶν κινδύνων ὑφορητέον.

Ibidem.

Ἰα δὲ αὐτῶ σαφῆς ἐστιν, καὶ πᾶσιν διληπτότερον εἶπαι, ὅτις Ἀρείου καὶ πᾶσιν Εὐνομίου, καὶ Ἀπολλινάριου, καὶ πῶντων τοῖς χροσῆς ἢ τῆς τριωτῆς φασίας αὐτοῦ δὲ Θεοτόκον εἰσάγειν, ὡς κρῆσως γινόμενης;

SÆPE illos rogavi, qui Θεοτόκον defendunt: Num deitatem dicitis ex sancta Virgine natam? Ad hæc verba illico resiliunt: Equis, inquit, tanto blasphemiam morbo laborat, vt quæ templum genuit, Spiritus sancti opera, in ea Deum ipsum creatum dicat? Deinde cum ad hæc subijcio: Quid igitur absurde dicitur a nobis, cum vocem hanc esseferre quidem suademus, sed ad commune duabus naturis significatum pergere? Tum vero putant blasphemum esse, quod dicimus: Aut aperte confitere diuinitatem ex beata Maria genitam; aut, si vt blasphemam fugis hanc vocem, cur qui eadem atque ego dicis, te haud dicere simulas?

I.

Si fide simplici Deiparam proferres, nulla esset apud me dictionis inuidia, verbi sensum exquirentem: sed quia video te, prætextu erga beatam Mariam honoris, hæreticorum confirmare blasphemiam; ideo dictionis prolationem caute præmunio, cum periculum in ea dictione latens suspectum habeam.

II.

Id vt clarius dicam, & vt ab hominibus percipi facilius possit. Qui Arium sectati sunt, & Eunomium, & Apollinarium, & omnium hujusmodi familiarum hominum chori, studuerunt Θεοτόκον appellationem inuicere, vt facta mixtione,

III.

Don. clieg.

duabusque naturis minime distinctis, nihil ex his, quæ viliora sunt, de humanitate dictum acciperetur; ac locus illis jam adversus ipsam divinitatem pateret, tanquam omnia de vno dicerentur: non ratione dignitatis ex ipsa conjunctione consequentis, sed ipsius ratione natura. Unus est namque Christus, & vnus Dominus; sed in Christo, in vnigenito, inquam, Filio, & Christi nomen & Filii, nunc de divinitate, nunc de humanitate divinitateque dicitur.

IV. Dixi jam sæpius: Si quis inter vos simplicior, sive inter quoscumque alios, voce hac Θεοτόκος gaudet, apud me nulla est de voce invidia, tantum ne Virginem faciat Deam.

V. Si Deus est Christus, inquam, & Christus ex beata Maria est ortus, cur Virgo non est Dei genitrix? Nihil occulto, quod ab illis objicitur. Nam veritatis amator omnia, quæ a falsitate dici possunt, accepta sibi objicit. Formatur in vtero infans, sed quoad figuram acceperit, nondum habet animam: at vbi figuratus fuerit, jam anima informatur a Deo. Ut igitur mulier corpus parit, sed Deus animam tribuit; neque ideo mulier dicitur animæ genitrix, quia peperit animatam, sed potius hominis genitrix: sic quoque beata Virgo, etsi peperit hominem, simul cum illo pertransiente Dei Verbo, non ideo est Dei genitrix: non enim Verbi divinitas a beata Virgine initium cepit, sed erat natura Deus.

V I. Luc. I. v. 15.

De beato Joanne Baptista prædicatur a sanctis Angelis, implendum esse infantem Spiritu sancto, adhuc ex vtero matris suæ; atque ita beatus Joannes Baptista Spiritum sanctum habens editus est. Quid igitur? Appellabisne ipsam Elizabeth spiritus genitricem? Huc animum referte, ac si qui in vobis fuerint, qui ad ea, quæ dicuntur, tanquam ad inaudita & infolita moveantur, veniam date illorum imperitiæ.

V II.

Audi etiam aliud ipsorum testimonium, si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent. Ecce Dominum gloriæ dicit. Non sic appellat humanitatem, sed divinitatem; hoc autem est hominum summam illam copulationem distrahentium: cum enim dicis hunc non esse Dominum, illum esse, tu nudum hominem facis Christum. Quid ergo sub ecclesiastica persona dicis, hæretice? Dominus ne est

ἔ τ δύο μὴ διαγεγραμμένων τῆς διπλοῦς εἰς ἑ αὐθεσπότητα λαμβανέσθαι, καὶ ῥωσιν αὐτοῖς λοιπὸν καὶ τῆ θεότητος ἔχον, ὡς πῶταί τελεμαθῶν πρὸ ἑνός, οὐ καὶ τῆ διπλῆς σωμαθείας ἀξίας, ἀλλὰ καὶ τῆ φύσιν. Εἰς μὲ γὰρ ὁ Χριστός ἐ εἰς κύριος, ἀλλ' ἐπὶ τῆ Χριστοῦ, ἐπὶ τῆ μνηστομοῖς λέγω ἕσθ, καὶ ὁ Χριστός, καὶ τῆ ἕσθ, ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆ θεότητος, ποτὲ δ' ἐπὶ τῆς ἀνθεσπότητος καὶ θεότητος.

Εἶπον δ' ἡδὴ πλείους, ὅτι εἰ τις ἢ ἐν ἑμὴν ἀφῆεστος, εἴτε ἐν ἀλλοῖς ποι, χαίρει τῆ τῆ Θεοτόκος φωνῆ, ἐμοὶ παρὸς τῆ φωνῆς φθόνος οὐκ ἔστι, μόνον μὴ ποιέτω τῆ πρῆλον θεῶν.

Εἰ Θεός, φασὶν, ὁ Χριστός, ἐτέρῃ δ' ὁ Χριστός ἐν τῆς μακαρίας Μαριίας, πῶς οὐκ ἔστι ἢ πρῆλον Θεοτόκος; ὁ δὲν χρῆται τῆ πρῆ αὐτῶν ἀπῆσιν. Ὁ γὰρ τῆς ἀπῆσιν ἐσθῆς πῆρα τὰ πῆρα τῆς ἀπῆσιν ἐσθῆς ἐσθῆς ἐσθῆς ἀπῆσιν. Εἶτα τῆ λῦσιν ἐπιφέρει πειράται, ριούταις ἑσθῆς ἐσθῆς ἀπῆσιν. πῆρα τῆς μὲ γὰρ ἐν μῆρα ὁ βρέφος. ἀλλ' ἑσθῆς μὲν ὅτι μείωρα, ψυχῆ οὐκ ἔχῆ. Εἰδοποιῆσιν δὲ ἡδὴ ψυχῆται πῆρα Θεῶ. ὡσπερ οὖν ἢ ζωὴ τῆται μὲν ὁ σῶμα, ψυχῆ δ' Θεός. καὶ οὐκ ἀν λέγειν ζωὴ ψυχῆται, ὅτι ἐμψυχον ἐσθῆσιν, ἀνθεσπότητος δ' μῆλλον. οὕτω καὶ ἢ μακαρία πρῆλον, καὶ εἰ πῆρα ἀνθεσπῆ, συμπρῆλοντος αὐτῶ τῆ Θεοῦ λόγῳ, οὐ ἀπῆ τῆ Θεοτόκος. οὐ γὰρ πῆρα τῆ μακαρίας πρῆλον ὁ ἀξίωμα λόγῳ, ἀλλ' ἑσθῆς φύσιν Θεός.

Ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς παρῆλον ἑσθῆς πῆρα τῆς ἀπῆσιν ἀπῆσιν, ὅτι πῆρα τῆς ἀπῆσιν ἀπῆσιν ἀπῆσιν, ἐπὶ ἐν κοιλίας μητρὸς αὐτῆς, ἐ πῆρα ἀπῆσιν ἔχων, ἑσθῆς ὁ μακάριος Βαπτιστῆς ἀπῆσιν. Τὶ οὖν καλεῖς τῆ Ελισαβεθ πῆρα τῆς ἀπῆσιν; οὐκ ἔστι τῆ σωμαθείας, καὶ πῆρα ὅτι ἑμὴ παρὸς τὰ λεγόμενα ἐσθῆσιν, ἀπῆσιν τῆ ἀπῆσιν αὐτοῖς.

Ἀκουσον καὶ τῆ δῆσιν αὐτῶν ἀπῆσιν. Εἰ γὰρ ἐσθῆσιν, οὐκ ἀν τῆ κύριος τῆ δῆσιν ἐσθῆσιν. ἰδὸν κύριος τῆ δῆσιν λέγῆ, οὐ καλεῖ τῆ ἀνθεσπότητα, ἀλλὰ τῆ θεότητα. τῆτο δὲ ἐσθῆ καὶ ἀπῆσιν τῆ σωμαθείας τῆ ἀπῆσιν. ὅταν γὰρ λέγῆς, οὐκ ἀν οὐκ ἔστι κύριος, ἐκείνος δὲ κύριος, οὐ μὲν ἀνθεσπῆ ποιῆς τῆ Χριστοῦ. τὶ οὖν λέγῆς ἐν ἐκκλησιαστικῆ σωμαθεία, ἀπῆσιν; κύριος καὶ

Ex l. 1. ad. v. 15.

Ex l. 1. ad. v. 15.

Ibidem.

Ex lib. 1. ad. v. 15.

ὁ ἀθέσπτος, ἢ οὐ; Εἰ μὲν οὖν κύριος, κοινῶς
τῷ λεγόμενῳ. Εἰ δ' οὐ κύριος, μὴ οὐ μόνον
ἀθέσπτον τὸ Χριστὸν ποιεῖν, ἐμὲ παρρησίᾳ
τὸ οὐκ εἰδέναι. ἀκούσαμι τῶν μακαρίων Παύλου
Φημερῶς κεκραγῆτος· Τίς ἔστιν ὁ σαυρωθεὶς; ἀ-
κουσον πάλιν φησὶν ἡμεῖς τὸ φωνῆς· καὶ γὰρ
ἐσαυρωθῆναι ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ἔτι ἐκ δυνα-
μείως Θεοῦ. Εἰ ἐσαυρωθῆναι ἐξ ἀσθενείας, τίς
ἠδένειται, αἰρετικῆ; ὁ Θεὸς λόγος;

Ex l. 1. ad-
vers. Nestor.
Epistola 2.
Ephes.

Βλέπε τὸ συμβαῖνον, αἰρετικῆ. ἢ φησὶν τὸ
φωνῆς τῆ Χριστοῦ προφήτα, ἀλλ' οἶδα σε-
βασμίδου τὸ δόξα μὲν Θεοῦ, δι' ἧς πρῆλθεν
ὁ τῆν ὅλων δεσπότης, δι' ἧς ἀπέλαμψεν ὁ τῆς
δικαιοσύνης ἥλιος· πάλιν ἑσπασθῆναι τὸ χροῖον.
πῶς δ', πρῆλθεν, εἰσῆσται; οὐ εἰρηταί μοι
δ', πρῆλθεν, ἀπὸ τῆν ἐγγιότητι. οὐ γὰρ ἔτι τῶν ἁ-
γίων ἐπιλατάνομα τῆν ἰδίων. δ' πρῆλθεν τὸν
Θεὸν ἐκ τῆς Χριστοῦ προφήτα, πῶς τῆς
θείας ἐδιδάχθη γραφῆς, δ' ἡ γνησιότητι Θεοῦ,
ἐξ αὐτῆς ἑδιδάχθη.

Ex libro 3.
Ephes.

Οὐδαμῶς ἴσμεν ἢ θεία γραφή Θεοῦ ἐξ
Χριστοῦ λέγει γνησιότητα, ἀλλὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, υἱὸν, κύριον. Ἐπὶ πάντες ὁμολογοῦ-
μεν. ἀ γὰρ ἐδιδάχθη ἢ θεία γραφή, ἀθλιος
ὄφθαλμος ὁ μὴ δεξιόμοτος. Εἰρηταί πῶς ἔλαβε δ'
πατρίων καὶ τῶν μητέρων αὐτῶν. αὐτῆ τῆν ἀλ-
γῶν ἢ φωνῆ, ἔλαβε ἢ μάλλον σε. Τὰ καὶ ἢ
γνησιότητι ἡδένειται οἱ ἀρχιερεῖς. Εἰρηταί πῶς
ἔλαβε δ' πατρίων ἢ τῶν μητέρων αὐτῶν. ἐκ
εἶπεν· Εἰρηταί πῶς ἔλαβε τὸν Θεὸν καὶ τῶν
μητέρων αὐτῶν.

etiam ipse homo, an secus? Siquidem
Dominus, communicant inter se, quæ
dicuntur. Sin minus, noli tu, cum nu-
dum ac simplicem hominem Christum
facias, mihi hoc probrum impingere.
Audiamus beatum Paulum aperte cla-
mantem, quisnam sit ille crucifixus.
Audiigitur apertissime ejus vocem: Ece-
nim crucifixus est ex infirmitate, sed vivit
ex virtute Dei. Si crucifixus est ex infir-
mitate, quis infirmatus est, hæretice?
Illene Deus Verbum?

VIII.

Vide quid accidat, hæretice. Non in-
video nomen Virgini Χριστοῦκα: fateor
enim reverendam esse eam, quæ con-
ceperit Deum; per quam tranfierit Do-
minus omnium; per quam justitiæ sol
illuxerit: Deus enim erat Verbum, &
cum homine conjunctum, & in eo ha-
bitans; sed porro suspicor plausum.
Quomodo hoc, quod dixi, tranfierit, in-
tellexistis? Non dixi, pertransiit, pro eo
quod est genitus: non enim ita facie-
le meæ sententiæ obliviscor. Transiit
se Deum per Virginem Χριστοῦκα, a
Scriptura perdoctus sum; natum, non
edoctus sum.

IX.

Nusquam divina scriptura Deum ex
Virgine Χριστοῦκα asserit natum; sed
JESUM CHRISTUM, Filium, Domi-
num. Hæc omnes confiteamur: quæ
enim docuit divina scriptura, qui non
statim accipit, miser est. Surge, accipe
puerum & matrem ejus. Hæc angelorum
vox est, imo tua. Fortasse generatio-
nem ipsius noverat archangelus. Surge,
& accipe puerum & matrem ejus; non dixit:
Surge, & accipe Deum & matrem
ejus.

Matt. 1. v. 13.

SERMO SEXTUS NESTORII

DE DICTIS EPISTOLÆ

APOSTOLI AD HEBRÆOS:

Considerate apostolum & pontificem confessionis
nostre JESUM, &c.

Hebr. 3. v. 1.

Ex l. 3. ad-
vers. Nestor.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ἢ ἀκούοντες ὄνομα, τὸ
Θεὸν λόγον τοῦτον ἀπέστολον. ἀρχιερεῖς ἀ-
ναγιγνώσκοντες κληῖον, ἰσότητι τὸ ἀρχιερεῖα φη-
σὶν, πῶς ἔλαβε φρενοβλαθείας ἰδέα. Τίς γὰρ
ἀφ' ἑβραίων ἀπέστολος μετῶν ἐκείνῳ ἀθέσπτον
μνησόμενον ἐγίνε; τίς ἀρχιερεῖς ὄνομασίαν ἀκούων,

POSTOLI nomen in Christo au-
dientes, Deum Verbum male in-
telligunt apostolum esse. Legentes item
pontificis vocabulum, Deum esse imagi-
nantur pontificem, mira dementia. Quis
enim apostoli officium audiens, non
statim videat hominem demonstrari?
Quis summi sacerdotis nomen audiens,

I.